

Ο Μήνας Απρίλιος στην Λαογραφία

/ Γενικά / Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

«Το Μεγαλόκαστρο είχε γεμίσει ήλιο.

Πρώτοι τον δέχτηκαν οι μιναρέδες,

ύστερα ο γαλάζος τρούλος του Αϊ-Μηνά κι οι στέγες των σπιτιών,

και σε λίγο κατέβηκε και κάθισε στα μουσκεμένα στενοσόκακα.

Οι κοπέλες άνοιγαν τα παράθυρα κι έμπαινε,

κι οι γριές έβγαιναν στις αυλές να ζεσταθούν.

Έκαναν τον σταυρό τους, δόξαζαν το Θεό που πέρασε ο Μάρτης,

ο παλουκοκάφτης, που οχτρεύεται, ο θεοκατάρατος, τις γριές,

και τώρα θα λιαστεί το κόκαλό τους.

Ας είναι καλά ο Απρίλης, ο Αϊ-Γιώργης.»

(Ο Καπετάν Μιχάλης, Ν. Καζαντζάκη)

Ο **Απρίλιος** είναι ο τέταρτος μήνας κατά το Ιουλιανό και το Γρηγοριανό ημερολόγιο. Κατά το Ρωμαϊκό αποτελούσε το δεύτερο μήνα του έτους και ονομάστηκε έτσι (Aprilis) απ'το λατινικό ρήμα **aperio**, που σημαίνει ανοίγω. Ανοίγει δηλαδή η γη τους κόλπους της, γεμάτους ομορφιές.

Είναι ο μοναδικός μήνας της χρονιάς που το όνομά του φανερώνει την κατάσταση και τον χαρακτήρα της χρονικής περιόδου που καλύπτει, σε αντίθεση μ'όλους τους υπόλοιπους, που οι ονομασίες τους άγουν την ετυμολόγησή τους σε θεούς, αυτοκράτορες, ή στην αριθμητική τοποθέτησή τους μέσα στη χρονιά.

Στο αρχαίο αθηναϊκό μηνολόγιο αντιστοιχεί με τον μήνα **Μουνιχιώνα**, ο οποίος έλαβε το όνομά του απ'τη γιορτή της Μουνιχίας Αρτέμιδος. Το ιερό της θεάς βρισκόταν στον Πειραιά πάνω στο σημερινό λόφο του προφήτη Ηλία και σύμφωνα με την παράδοση είχε χτιστεί από τον μυθικό ήρωα Μούνιχο.

Ο λαός ονομάζει τον Απρίλη **Αυθομήνα**, γιατί φέρνει πολλά άνθη, **Ξεροκοφινά** και **Τιναχτοκοφινίδη** γιατί τότε εξαντλούνται οι φτωχικές συγκομιδές του γεωργού, **Αηγιωργίτη** απ'τον εορτασμό της μνήμης του Αγ. Γεωργίου (23) και **Λαμπριάτη** επειδή κατ'αυτόν συνήθως συμπίπτει ο εορτασμός του Πάσχα.

Η γιορτή του Αγίου Γεωργίου θεωρείται χρονικό σύνορο κυρίως για τους κτηνοτροφικούς πληθυσμούς. Ο αϊ-Γιώργης, μαζί με τον αϊ-Δημήτρη στις 26 Οκτωβρίου, είναι τα δύο *συνόρατα* του χρόνου. Απ'του Αγ. Γεωργίου αρχίζει το θέρος και ανεβαίνουν οι τσοπάνηδες στα βουνά, στις καλοκαιρινές τους βοσκές. Από του Αγίου Δημητρίου πάλι αρχίζει ο χειμώνας και το κατέβασμα στα χειμαδιά.

Το όνομα **«Γεώργιος»** είναι πνευματική μεταφορά από την αγροτική μας ζωή και βγαίνει από το ουσιαστικό «γεώργιον», που σημαίνει κτήμα ή χωράφι καλλιεργούμενο (ή καλλιεργήσιμο). Γίνεται όμως και επίθετο: «γεώργιος», για τον άνθρωπο που επιδέχεται την πνευματική καλλιέργεια, ή που τον επέλεξε γ'αυτό η Μοίρα ή ο Θεός. («Χριστού γεώργιον» ονομάζεται στην Υμνογραφία του, ο άγιος Γεώργιος).

Η ημέρα έχει πλέον μεγαλώσει αρκετά και δεδομένου ότι οι εργάτες των γεωργικών εργασιών προσλαμβάνονταν από ανατολής μέχρι δύσης του ηλίου, συνέφερε τους γεωργούς ακόμη και οκνηρούς εργάτες να προσλάβουν:

«Τον Απρίλη και τον Μάη, έπαιρνε ακαμάτη εργάτη.»

Για τη βροχή του Απριλίου υπάρχουν πολλές παροιμίες:

«Του Απρίλη η βροχή, κάθε κόμπος και φλουρί.»

*«Αν ρίξει Απρίλης τρεις βροχές κι ο Μάης άλλες δύο,
να δεις σταφύλια σαν παιδιά και πίτες σαν αλώνια.»*

Ο Απρίλιος με τον Μάιο είναι οι κατεξοχήν μήνες των λουλουδιών:

«Ο Απρίλης με τα λούλουδα κι ο Μάης με τα ρόδα.»

Ο Απρίλης όμως δεν είναι πάντοτε καλοκαιρινός:

*«Το κρύο φύλαε ως τ'Απριλιού τις δώδεκα,
ακόμα και στις δεκαχτώ πέρδικα ψόφησε στ'αβγό.»*

Ένα έθιμο κατεξοχήν ανοιξιάτικο και χαρούμενο, με χαρακτήρα γονιμικό και αποτρεπτικό, είναι οι κούνιες που γίνονται το Πάσχα.

Τέλος, η πρώτη του μηνός αποτελεί για όλους σχεδόν τους λαούς ημέρα αστεϊσμών και ψευδολογημάτων.

Πηγή: nefthalim.blogspot.gr